

# ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Ἀγγέλιου 9

12 Ἰουνίου 1883

## Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

[Μυθιστορία Δ. Ἀλεξίου. — Μετάφρασις Π. Ι. Φέρεπου].

Συνέχεια (ἰδί σελ. 337)

Δ'

Τὴν ἐπιούσαν περὶ ὥραν πέμπτην καὶ ἡμίσειαν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ στρατῶνος ἡ σάλπιγξ ἐσήμαινε τὴν ἐπίσασιν τῶν ἵππων. Ὁ Ἰωάννης ἦτο ἤδη ἐφιππος καὶ ἐλάμβανε τὸ πρόσταγμα τῆς ἡμιλοχίας του. Λήγοντος δὲ τοῦ μηνὸς Μαΐου πάντες οἱ νεοσύλλεκτοι εἶνε ἤδη ἐξησκημένοι καὶ ἱκανοὶ νὰ μετὰσχῳσι τῶν ἀπὸ κοινοῦ γινομένων ἐξελιγμῶν. Καθ' ἑκάστην δὲ σχεδὸν ἐκτελοῦνται ἐν τῷ Πολυγώνῳ μεγάλα γυμνάσια ἐξευγμένων κανονιστοῦχιῶν.

Ὁ Ἰωάννης ἡγάπα τὸ ἔργον του· συνήθιζε δὲ νὰ παρίσταται αὐτοπροσώπως καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐξευγνύοντο καὶ ἐσάττοντο οἱ ἵπποι, ὡσαύτως δὲ καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ τὸν ὅπλισμόν καὶ τὸ βᾶδισμα τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὴν πρωίαν ὅμως ἐκείνην ἐλαχίστην προσοχὴν κατέβαλεν εἰς τὰς μικρὰς ταύτας λεπτομερείας τῆς ὑπηρεσίας.

Πρόβλημά τι τὸν ἐτάραττε, τὸν ἐθασάνιζε, τὸν εἶχε μετέωρον, καὶ τὸ πρόβλημα τοῦτο δὲν ἦτο ἐκ τῶν λυομένων ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ σχολῇ ἔνθα ἐξεπαιδεύθη. Ὁ Ἰωάννης δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τὴν ἀκριβῆ ἀπόκρισιν τῆς ἐρωτήσεως ταύτης :

— Τίς τῶν δύο εἶνε εὐμορφότερα ;

Ἐν τῷ Πολυγώνῳ κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τῶν γυμνασίων, ἐκάστη κανονιστοῦχία ἀσκεῖται καθ' ἑαυτὴν διοικουμένη ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ· ἀλλὰ πολλάκις ὁ λοχαγὸς παραχωρεῖ τὴν διοίκησιν εἰς τινὰ τῶν ὑπολοχαγῶν χάριν ἀσκήσεως καὶ αὐτοῦ. Τὴν πρωίαν λοιπὸν ἐκείνην ἀκριβῶς εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν γυμνασίων ἡ διοίκησις ἀνετέθη τῷ ὑπολοχαγῷ Ἰωάννῃ. Ἀλλ' ὁ λοχαγὸς ὅστις ἐγίνωσκε τὸν ὑπολοχαγόν του ὡς ἀξιωματικὸν ἀρίστα πεπαιδευμένον, ἱκανὸν καὶ δεξιότατον, σφόδρα ἐξεπλάγην βλέπων ὅτι τὰ γυμνάσια ἐγίνοντο κακῶς καὶ διαστρόφως. Ὁ Ἰωάννης δις ἢ τρίς ἐσφάλη περὶ τὰς κινήσεις, οὔτε νὰ διατηρήσῃ τὰς ἀποστάσεις ἠδύνατο, οὔτε νὰ τὰς προσδιορίσῃ· τὰ ζεύγη τῶν ἵππων

ἐπανειλημμένως ἤλθον εἰς ἐπαφὴν, ὥστε ὁ λοχαγὸς ἠναγκάσθη νὰ παρεμβῇ καὶ νὰ ἐπιπληξῇ τὸν Ἰωάννην.

— Δὲν ἐννοῶ τί ἔχετε σήμερον. Πρώτην φοράν σὰς συμβαίνει τοῦτο.

Καὶ ὄντως πρώτην ἤδη φοράν ὁ Ἰωάννης ἐν τῷ Πολυγώνῳ τῆς Σουδινῆς πᾶν ἄλλο ἔβλεπεν ἢ τηλεβόλα καὶ ἀμάξια, πᾶν ἄλλο ἢ προβολή-τας καὶ ζευγίτας. Ἐν ταῖς νεφέλαις τοῦ ὑπὸ τῶν τροχῶν καὶ ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων ἐξεγειρομένου κονιορτοῦ, ὁ Ἰωάννης διέκρινεν οὐχὶ τὴν δευτέραν κανονιστοῦχίαν τοῦ ἐνάτου συντάγματος, ἀλλ' εὐκρινῇ τὴν εἰκόνα τῶν δύο μελανοφθάλμων καὶ χρυσοκόμων Ἀμερικανίδων. Καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ λοχαγὸς του τὸν ἐπετίμα σφοδρῶς, ὁ Ἰωάννης ἔλεγε καθ' ἑαυτόν :

— Εὐμορφότερα εἶνε ἡ κυρία Σκῶτ !

Τὰ γυμνάσια διακόπτονται γινομένου μικροῦ διαλείμματος δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας. Κατὰ τὸ διάλειμμα τοῦτο οἱ ἀξιωματικοὶ συνεργόμενοι συνδιαλέγονται. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης τὴν πρωίαν ἐκείνην ἔμεινε κατὰ μέρος μόνος μετὰ τῶν χθεσινῶν του ἀναμνήσεων. Ὁ νοῦς του ἐπέμενε ἐπαναφέρειν αὐτὸν εἰς τὸ πρεσβύτεριον τοῦ Λογγεβᾶλ . . . Μάλιστα, ἡ θελκτικωτάτη τῶν δύο ἀδελφῶν ἦτο ἡ κυρία Σκῶτ, ἡ δὲ μὴς Πέρσιβαλ ἦτο παιδίον. Ἐπανεβλεπε τὴν κυρίαν Σκῶτ ἐν τῇ μικρᾷ τραπέζῃ τοῦ ἐφημερίου, ἠκροᾶτο τῆς διηγήσεως αὐτῆς γινομένης μετὰ τοσαύτης εἰλικρινείας καὶ ἐλευθερίας, ἡ δὲ παράξενός πως ἀρμονία τῆς φωνῆς ἐκείνης, τῆς ἐχούσης πολὺ τι τὸ ἰδιάζον, ἡ τοσοῦτον συγκινητικὴ, ἐθελγεν ἐντὶ τὰ ὦτά του. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἦτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἔβλεπεν ἐκείνην ἐνώπιόν του γονυκλινῇ καὶ καλύπτουσαν τὴν κομφὴν κεφαλὴν της διὰ τῶν δύο λεπτοφυῶν χειρῶν της. Ἐπειτα ἤκούετο ἡ μελωδία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργάνου, καὶ ἐν τῇ σκιᾷ μακρὰν καὶ συγκεχυμένως διέκρινε τὴν κομφὴν καὶ λεπτὴν σκιαγραφίαν τῆς Μπεττίνας.

Παιδίον ! Ἀμ' δὲν ἦτο παιδίον ;

Αἱ σάλπιγγες ἀντήχησαν, τὸ γυμνάσιον ἐπανελήφθη, ἀλλ' εὐτυχῶς οὔτε διοικήσεις πλέον οὔτε εὐθύνη, διότι καὶ αἱ τέσσαρες ὁμοῦ κανονιστοῦχίαι ἐξετέλουν ἐξελιγμούς. Ἐφαίνετο δὲ

στρεφόμενος πάσας τὰς στροφὰς ὁ πελώριος ἐκεῖνος ὄγκος ἀνδρῶν καὶ ἵππων καὶ ἀμαξίων, ὅτε μὲν ἀναπτυσσόμενος εἰς μακρὰν γραμμὴν μάχης, ὅτε δὲ συμπτυσσόμενος καὶ συμπυκνούμενος.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Μπεττίνα ἡρέμα καὶ ἀνεπιστήτως ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Ἰωάννου ὑπεσκέλιζε τὴν κυρίαν Σκώτ. Τῷ ἐφάνετο μείδιῶσα καὶ ἐρυθριῶσα ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου περιχρυσουμένων κυμάτων τῆς διασπαρμένης κόμης της. *Κύριε Ἰωάννη...*, τὸν εἶπε *κύριον Ἰωάννην*. . . καὶ οὐδέποτε τὸ ὄνομά του ἐφάνη εἰς αὐτὸν τόσον εὐμορφον. Καὶ αἱ τελευταῖαι χειραψίαι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως πρὶν ἢ ἀναβῶσιν εἰς τὴν ἀμαξάν! . . . Ἡ μὲς Πέρσιβαλ τῷ ἐσφιγξε τὴν χεῖρα ὀλίγον τι ἰσχυρότερον τῆς κυρίας Σκώτ. . . ὀλίγον τι ἰσχυρότερον, βεβαίωτατα. Ἦτο δὲ ἡ χεὶρ της ἀνευ χειρίδος, διότι τὰς εἶχεν ἐκβάλῃ ὅτε ἐπαίξε τὸ ὄργανον, καὶ ὁ Ἰωάννης ἡσθάνετο ἔτι τὴν σύσφιγξιν τῆς μικρᾶς ἐκεῖνης γυμνῆς χειρός, ἥτις εἰσέδυσσε δροσερὰ καὶ ἀπαλὴ εἰς τὴν βάνυσσον καὶ χονδρὴν στρατιωτικὴν του χεῖρα.

— Ἡπατώμην πρὸ ὀλίγου, διενεῖτο ὁ Ἰωάννης, ὠριασιτέρα εἶνε ἡ μὲς Πέρσιβαλ.

Τὰ γυμνάσια ἐληξάν. Αἱ κανονιστοὶχαι εἰτέθησαν ὀπισθεν ἀλλήλων κατὰ πυκνὰ διαστήματα εἰς γραμμὴν, καὶ ἔπειτα παρήλασαν μετὰ πολλῆς ταχύτητος μετὰ φρικαλέου θορύβου καὶ ἐν τῷ μέσῳ στροβίλου κονιορτοῦ. Ὅτε δὲ ὁ Ἰωάννης ξιφήρης παρήλαυσε πρὸ τοῦ συνταγματάρχου, αἱ δύο εἰκόνες τῶν δύο ἀδελφῶν συνεχέοντο καὶ περιεπλέκοντο τοσοῦτον ἐν τῇ μνήμῃ του, ὥστε εἰσέδυσεν εἰς ἀλλήλας καὶ ἐξηφανίζοντο τρόπον τινὰ αὐτῇ ὑπὸ ἐκείνης καὶ ἐγίνοντο ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Οἷος δὴ ποτε αὐτῶν παραλληλισμὸς ἦτο πρᾶγμα ἀδύνατον ἐνεκα τῆς παραδόξου ταύτης συγχύσεως τῶν δύο τῆς συγκρίσεως ὄρων.

Οὕτω δὲ ἡ κυρία Σκώτ καὶ ἡ μὲς Πέρσιβαλ διέμειναν ἀχώριστοι ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Ἰωάννου μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔμελλε νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ τας ἐπανίδῃ. Ἡ ἐντύπωσις τῆς αἰφνιδίου ἐκείνης συναντήσεως δὲν ἐξηλείφθη, ἀλλὰ παρέμεινε ζωηροτάτη καὶ εὐαρεστοτάτη τοσοῦτον, ὥστε ὁ Ἰωάννης ἡσθάνετο ἐαυτὸν ἀγωνιῶντα καὶ τεταραγμένον.

— Νὰ ἔκαμα ἀρά γε τὴν ἀνοησίαν, ἔλεγε καθ' ἐαυτὸν, νὰ ἀγαπήσω μηχανῶδες ἐκ πρώτης ὀψεως; Ἀλλ' ὅχι, εἰμπορεῖ τις νὰ ἀγαπήσῃ μίαν γυναῖκα. . . ὅχι ὅμως δύο γυναῖκας ταυτοχρόνως.

Καὶ ἡ σκέψις αὕτη τὸν ἐνεθάρρυνε. Ἦτο νεώτατος ὁ μέγας ἐκεῖνος εἰκοσιτετραετής νεκνίσκος. Οὐδέποτε ὁ ἔρως εἰσέδυσεν εἰς τὴν καρδίαν του τελείως, εἰλικρινῶς καὶ προφανῶς. Τὸν ἔρωτα ἐγίνωσκε σχεδὸν μόνον ἐκ τῶν μυθιστο-

ρημάτων, ὀλίγιστα δὲ ἀνέγνωσε μυθιστορήματα. Ἀλλὰ δὲν ἦτο βεβαίως καὶ ἄγγελος· τὸν ἀντιόν δὲ ὁ Παῦλος Λαθαρδὲν εἶχε διαρκῆ ἐν τῇ καρδίᾳ του τρεῖς ἢ τέσσαρα σφοδρὰ πάθη συζῶντα ἐν αὐτῇ ἀδελφικώτατα καὶ ἐν ἄκρῃ συμπονοίᾳ.

Ὁ δὲ Ἰωάννης μόλις εἶχεν ἴδῃ τὸν κόσμον. Δεκάκις ἴσως παρυσύρθη ὑπὸ τοῦ Παύλου εἰς ἐσπερίδας καὶ χοροὺς εἰς τοὺς πύργους τῶν πέριξ. Ἀλλ' ἀπεκόμισεν ἐκεῖθεν συναισθήματα ὀχληρίας, δυσαρρεσκείας καὶ ἀνίας. Συνεπέρανε δὲ ὅτι αἱ διασκεδάσεις ἐκεῖναι δὲν ἦσαν δι' αὐτόν. Αὐτὸς εἶχε κλίσεις ἐμβριθεστέρας καὶ ἀπλᾶς, ἡγάπα τὴν μοναξίαν, τὴν ἐργασίαν, τοὺς μακροὺς περιπάτους, τὰ μεγάλα διαστήματα, τοὺς ἵππους, τὰ βιβλία. Ἦτό πως ἄγριος καὶ ὀλίγον χωρικός. Ἐλάτρευε τὸ χωρίον του καὶ πάντας τοὺς παλαιοὺς μάρτυρας τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, οὔτινές τῷ ἔλεγον περὶ τοῦ παρελθόντος. Ἐροθεῖτο σφόδρα τὸν τετράχορον ἐν αἰθούσῃ ἐκτελούμενον, ἀλλὰ κατ' ἔτος ἐν τῇ πανηγύρει τοῦ Λογγεβᾶλ ἀσμένως ἐχόρευε μετὰ τῶν ἐγγχωρίων κορασιδῶν καὶ τῶν γυναικῶν.

Ἐὰν ἔδλεπε τὴν κυρίαν Σκώτ καὶ τὴν μὲς Πέρσιβαλ ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῶν ἐν Παρισίοις, ἐν πάσῃ αὐτῶν τῇ λαμπρότητι καὶ πολυτελείᾳ, ἐν ὅλῃ τῇ λάμψει τῆς κομψότητος αὐτῶν, θά τας παρετῆρει μακρόθεν μετὰ περιεργίας ὡς θελκτικὰ τινα τεχνουργήματα. Ἐπειτα δὲ θὰ εἰσῆρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἀπεκοιμάτο κατὰ τὸ σύννηδες μετὰ πλείστης ὄσης ἡρεμίας.

Μάλιστα ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν συνέβησαν οὕτω πως καὶ δι' αὐτὸ ἐξεπλάγη καὶ ἐταράχθη. Αἱ δύο ἐκεῖναι γυναῖκες ὅλως ταχέως καὶ ἀπροσδοκῆτως ἐπεφάνησαν ἐνώπιόν του ἐν τόπῳ οἰκείῳ, καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης ἡμέρας ἐφάνησαν ἀπλᾶί, ἀγαθαί, ἀφελεῖς, εἰλικρινεῖς καὶ πρὸς ἐπιμετρον ἐξαισίας καλλονῆς, ὅπερ οὐδόλως βλάπτει. Ὁ Ἰωάννης λοιπὸν ἡσθάνθη ἐαυτὸν παρυσυὺς καταθελχθέντα, καὶ ἦτο ἔτι.

Ὅτε δὲ κατέβαινε ἀπὸ τοῦ ἵππου περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ στρατῶνος, τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ πατὴρ Κωνσταντίος ἐξεκίνηε φαιδρὸς εἰς περιοδεῖαν. Ἡ κεφαλὴ τοῦ γηραιοῦ ἱερέως ἀπὸ τῆς χθὲς ἦτο τεταραγμένη. Ὁ Ἰωάννης δὲν εἶχε κοιμηθῇ πολὺ, αὐτὸς δὲ ὁ τάλας ἐρημέριος οὐδόλως ἐκοιμήθη.

Ὁρθροῦ βαθέος ἐξηγέρθη, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων μόνος μετὰ τῆς Παυλίνας ἡρίθμησεν ἐπανειλημμένως τὰ χρήματά του, ἑξαπλῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ ἑκατὸ λουδοβικεῖά του καὶ ὡς τις φιλόργυρος ψηλαφῶν αὐτὰ καὶ εὐφραίνόμενος. Πάντα δὲ ταῦτα ἦσαν κτήματά του, κτήματά του, τουτέστι κτήμα τῶν πτωχῶν.

— Μὴ τρέχετε πολὺ, δέσποτα, ἔλεγεν ἡ Παυλίνα, νὰ εἰσθε οἰκονόμοι. Θαρρῶ πῶς ἂν μοιρα-

σετε σήμερα καμμιάν εκατοστὺν φράγκα . . .

— Δὲν ἀρκοῦν, Παυλίνα, δὲν ἀρκοῦν. Μίξιν φορὰν μόνον εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν θὰ χωρῶ αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ θὰ την χωρῶ ! Εἰξεύρεις πόσα θὰ δώσω, Παυλίνα ;

— Πόσα, δέσποτα ;

— Χίλια φράγκα !

— Χίλια φράγκα !

— Ναί ! τὴν εἵμεθα εκατομμυριοῦχοι. Ἐχομεν ἰδιικούς μας ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἐγὼ θὰ κάμω οἰκονομίαις ; Ὅχι, σήμεραν κατ' οὐδένα λόγον ! Καὶ δὲν ἔχω καὶ δικαίωμα.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν, ἐξεκίνησε καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ἐπιπτε χρυσῇ βροχῇ. Πάντες οἱ πτωχοὶ ἔλαβον τὸ μέρος των, οἱ τε ἀνομολογοῦντες τὴν πτωχείαν των καὶ οἱ ἀποκρύπτοντες αὐτήν. Ἐκαστῇ δὲ δόσει συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ λογυδρίου :

— Εἶνε ἀπὸ μέρους τῶν νέων κυρίων τοῦ Λογγεβάλ. Εἶνε δύο Ἀμερικανίδες . . . κυρία Σκὼτ καὶ μὴς Πέρσιβαλ. Νὰ ἐνθυμηθε καλὰ τὰ ὀνόματά των καὶ νὰ δεηθῇτε ἀπόψε ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἐπειτα δὲ ἀπῆρχετο χωρὶς νὰ ἀναμένη τὰς εὐχαριστίας τῶν εὐεργετουμένων. Διὰ τῶν ἀγρῶν δὲ καὶ τῶν δασῶν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον, ἀπὸ καλύβης εἰς καλύβην ἐβάδιζεν, ἐβάδιζεν, ἐβάδιζε. Κατελάμβανε δὲ αὐτὸν ἐλαφρά τις μέθη, διότι πανταχοῦ ὅθεν διήρχετο ἤκούοντο κραυγαὶ χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως. Τὰ χρυσὰ ἐκεῖνα εἰκοσάφραγκα ἐπιπτον ὥς ἐκ θαύματος εἰς τὰς πτωχὰς χεῖρας τὰς συνειθισμένας νὰ δέχωνται μόνον ἀργυρὰ κέρματα. Ὁ ἐφημέριος ἔκαμε καὶ τρεῖς, αὐτόχρονα τρέλας, ἦτο τοσοῦτον ἑξέλλος καὶ ἀκράτητος, ὥστε ἐδίδε καὶ εἰς τοὺς οὐδόλως αἰτοῦντας.

Συναντήσας ἀπόμαχόν τινα λοχίαν καταλιπόντα ἐν Σεβαστοπόλει τὸν ἕτερον τῶν βραχιόνων του :

— Νά, Κλαύδιε, τῷ εἶπε, λάβε εἴκοσι φράγκα.

— Εἴκοσι φράγκα ! μὰ ἐγὼ δὲν ἐζήτησα, δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ τίποτα. Ἐχω τὴν σύνταξίν μου.

Τὴν σύνταξίν του ! . . ἐπτακόσια φράγκα τὸ ἔτος !

— Δὲν πειράζει, ἀπεκρίθη ὁ ἐφημέριος, ἀγοράσεις σιγάρα· ἀλλὰ ἄκουσ' ἐδῶ, αὐτὰ εἶνε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν.

Καὶ ἐπανελάβε τὴν προσλαλιάν του περὶ τῶν νέων κυρίων τοῦ Λογγεβάλ.

Εἰσήλθεν ἔπειτα εἰς τὸν οἰκίσκον ἀξιολόγου τινὸς γυναικός, ἧς ὁ υἱὸς τὸν παρελθόντα μὴν ἀπῆλθεν εἰς Τύνιδα.

— Ἐ ! ὁ υἱός σου, τί κάμνει ;

— Καλούτσικα, ἄγιε δέσποτα, μὲ τὴν εὐχὴ

σας· ἔχει εἶχε γράμμα του . . . Καλὰ εἶνε τὸ καυμένο ! Ἐκκαμ μερικὲς οἰκονομίαις τὴν καὶ ἕνα μῆνα, καὶ πιστεύω νὰ ἴμωρῶ νὰ του στείλω τὴν κατὰ καμμιά δεκαριά φράγκα.

— Θὰ του στείλῃς τριάντα . . . Νά ! . .

— Εἴκοσι φράγκα, ἄγιε δέσποτα ! μοῦ δίνετε εἴκοσι φράγκα !

— Ναί, σοῦ τα δίδω . . .

— Γιὰ τὸν υἱόν μου ;

— Διὰ τὸν υἱόν σου . . . Μόνον, ἄκουσε καλὰ, πρέπει νὰ εἰξεύρης πόθεν ἔρχονται· καὶ νὰ ἐνθυμηθῇς νὰ το εἰπῇς καὶ εἰς τὸν υἱόν σου ὅταν του γράψῃς.

Καὶ εἰκοστὴν ἤδη φορὰν ὁ πατὴρ Κωνσταντῖος ἐπανελάβε τὸν σύντομον ὑπὲρ τῆς κυρίας Σκὼτ καὶ τῆς μὴς Πέρσιβαλ πανηγυρικόν του. Περί ὥραν δὲ ἑκτὴν ἐπαγγέλθεν οἰκαδε καταβεβλημένος μὲν ὑπὸ τοῦ καμᾶτου, ἀλλὰ χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος τὴν ψυχὴν.

— Ὅλα τὰ ἔδωκα ! ἀνεφώνησεν ἄμα ἰδὼν τὴν Παυλίαν, ὅλα τὰ ἔδωκα ! ὅλα !

Δειπνήσας δὲ μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ ψάλῃ τὴν συνήθη ἀκολουθίαν· ἀλλ' ὅτε ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας τοῦ θυσιαστηρίου, τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον ἔμεινεν ἄφωνον. Δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ ἡ μὴς Πέρσιβαλ.

Ἡ χθεσινὴ μικρὰ μουσουργὸς ἦτο τὴν ὥραν ἐκείνην ἐν ἄκρᾳ ἀμυχανία. Ἐπὶ τῶν δύο ἀνακλίντρων τοῦ κομμωτηρίου τῆς δύο ἐσθῆτες μακρὰ καὶ ἦσαν ἐξηπλωμένοι, ἡ μὲν λευκὴ, ἡ δὲ κυανθ. Ἐλεγε δὲ καθ' ἑαυτὴν τίνα τῶν δύο τούτων νὰ ἐνδυθῇ τὴν ἐσπέραν ἵνα πορευθῇ εἰς τὸ θέατρον. Καὶ αἱ δύο τῇ ἐφαινότο ἐξαιρετοί, ἀλλ' ὅμως ὤφειλε νὰ ἐκλέξῃ, διότι μίαν μόνον ἠδύνατο νὰ ἐνδυθῇ. Μετὰ πολλοὺς δὲ δισταγμοὺς ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς λευκῆς ἐσθῆτος.

Τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ καὶ ἡμισείᾳ αἱ δύο ἀδελφαὶ ἀνέβαινον τὴν μεγάλην κλίμακα τοῦ θεάτρου. Ὅτε δὲ εἰσήρχοντο εἰς τὸ θεωρεῖόν των ἡ αὐλαία ἀνυψοῦτο καὶ ἐφαίνετο ἡ δευτέρα εἰκὼν τῆς δευτέρας πράξεως τῆς Ἀΐδας, τῆς πράξεως τῶν ὀρχηστρίδων καὶ τοῦ ἐμβατηρίου.

Δύο δὲ νέοι Ῥογήρος Πυμαρτίνος καὶ Λουδοβίκος Μαρτιγέτος ἔτυχον καθήμενοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κάτω θεωρείων. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ὀρχηστρίδες δὲν ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ σκηνῇ, οἱ κύριοι οὗτοι ἀφ' οὗ δὲν εἶχόν τι νὰ κάμωσι, διεσκέδαζον παρκατηροῦντες τὰ θεωρεῖα. Ἡ ἐμφάνισις τῆς μὴς Πέρσιβαλ ἐνεποίησεν αὐτοῖς ζωηρὰν αἴσθησιν.

— Ἀ ! ἄ ! εἶπεν ὁ Πυμαρτίνος, νὰ το τὸ χρυσὸ βολαράκι.

Ἀμφότεροι δὲ ἔστρεψαν τὰς διόπτρας των πρὸς τὴν Μπεττίαν.

— Ἀστράπτει ἀπόψε τὸ χρυσὸ βολαράκι, ἐξηκολούθησεν ὁ Μαρτιγέτος. Μὰ κύτταξε λοιπόν . . . τὴν γραμμὴν τοῦ λαίμου . . . καὶ ἐκεῖ



πού αρχίζουν οί βραχίονες . . . Κορίτσι ακόμα καί θαρρείς πώς βλέπεις γυναίκα.

— Ναί, εἶνε θελκτικωτάτη . . . καί κοντά 'ς τὴν εὐμορφίαν ἔχει καί τὸν τρόπον της . . .

— Δεκαπέντε ἑκατομύρια τὰ λὲν αὐτά, δεκαπέντε ἑκατομύρια ἔχει μοναχὴ της, δικὰ της καί τὸ μεταλλεῖον ὁλογὲν δουλεύει.

— Ὁ Βερύλλης μου εἶπεν εικοσιπέντε . . . καί εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἀμερικῆς εἶνε καλὰ πληροφορημένος ὁ Βερύλλης.

— Εικοσιπέντε ἑκατομύρια! Καλὰ τὴν πέτυχεν ὁ Ῥωμανέλλης!

— Πῶς! ὁ Ῥωμανέλλης;

— Διαδίδεται ὅτι τὴν νυμφρεύεται, ὅτι ὁ γάμος εἶνε ἀποφασισμένος.

— Ναί, ἀποφασισμένος, δὲν λέγω ὅχι, ἀλλὰ μὲ τὸν Μοντεσάν, ὅχι μὲ τὸν Ῥωμανέλλον . . .

Ἄ! τέλος πάντων νὰ τὸ μαλλέτο.

Καί διέκοψαν τὸν διάλογον. Ἡ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφάνισις τῶν ὀρχηστρίδων ἐν τῇ Ἀἴδᾳ δὲν διαρκεῖ πλέον τῶν πέντε ἐξηκοστῶν τῆς ὥρας, ἀμφότεροι δὲ ἤρχοντο εἰς τὸ μελόδραμα χάριν μόνον τῶν πέντε τούτων ἐξηκοστῶν. Ἡθελον νὰ ἀπολαύσωσι τοῦ θεάματος μετὰ σεβασμοῦ καί εὐλαβείας διότι παρὰ πολλοῖς τῶν φοιτῶντων εἰς τὸ μελόδραμα ὑπάρχει τὸ ἰδιάζον τοῦτο, φλυαροῦσι δὴλον ὅτι ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ σιωπῶσιν ἵν' ἀκροῶνται, καί νὰ σιγῶσι σιγὴν ἀκραν ὅταν δύνανται νὰ συνδιαλέγωνται ἅμα καί νὰ θεῶνται.

Αἱ ἡρωϊκαὶ σάλπιγγες τῆς Ἀἴδας ἐξέχεον ὕστατον αὐτῶν ἦχον εἰς τιμὴν τοῦ Ῥαδάμου· πρὸ τῶν μεγάλων σφιγγῶν ὑπὸ τὸ χλωρὸν φύλωμα τῶν φοινίκων αἱ ὀρχηστρίδες προσέβαινον ἀπαστραπτουσαι καί ἐλάμβανον κατοχὴν τῆς σκηνῆς.

Καί ἡ μὲν κυρία Σκῶτ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καί ἡδονῆς παρηκολούθει τοὺς ἐξελιγμοὺς τῶν ὀρχηστρίδων, ἀλλ' ἡ Μπεττίνα αἰφνὴς ἐγένετο σύννους καί παρατηροῦσα ἐν τινὶ θεωρεῖᾳ τῆς ἀπέναντι πλευρᾶς νέον σωματώδη καί μελαγχροινόν, ἐλάλει καθ' ἑαυτὴν καί ἔλεγε:

— Τί νὰ κάμω; τί ν' ἀποφασίσω; Νὰ τον πᾶρω τὸν εὐμορφον ἐκεῖνον νέον, ὅστις εἶνε ἐκεῖ ἀπέναντί μου καί με παρατηρεῖ; . . . διότι πρὸς ἐμὲ βέβαια ἔχει ἐστραμμένους τὰς διόπτρας του . . . Τώρα μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ κατὰ τὸ διὰλειμμα καί ὅταν εἰσέλθῃ δὲν ἔχω νὰ κάμω ἄλλο, ἢ νὰ τον εἰπῶ. «Ετελείωσε! λαβετε τὴν χεῖρα μου, θὰ εἶμαι σύζυγός σας». Καί θὰ ἐπαίρνε τέλος ἡ ὑπόθεσις! Πριγκίπισσα, θὰ εἶμαι πριγκίπισσα! πριγκίπισσα Ῥωμανέλλη! πριγκίπισσα Μπεττίνα! Μπεττίνα Ῥωμανέλλη, Συμφωνεῖ ἐξαίρετα, καί ἔχει νοστιμύτατα εἰς τὴν ἀκοήν: «Κυρία πριγκίπισσα, εἶν' ἔτοιμα. . .» Ἡ κυρία πριγκίπισσα θὰ ἐξέλθῃ ἔφιππος αὐριον τὸ πρῶν; . . . Τὸ νὰ εἶμαι πριγκίπισσα θὰ

μ' ἀρέσῃ; . . . Ναί ἢ οὐ . . . Ἐκ πάντων τῶν νέων τούτων, οὔτινες ἀπὸ ἐνὸς ἔτους ἐν Παρισίοις τρέχουν κατὰ πόδας τῶν χρημάτων μου, ὁ πρίγκιψ οὗτος Ῥωμανέλλης εἶνε ὁ κάλλιστος πάντων . . . Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποφασίσω μίαν τῶν ἡμερῶν τούτων νὰ ὑπανδρευθῶ . . . Πιστεύω ὅτι μ' ἀγαπᾷ . . . Ναί, ἀλλ' ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ; Ὁχι, δὲν το πιστεύω. . . Καί τόσον ἐπεθύμουν νὰ ἡγάπων! . . . Ὡ! ναί, θὰ ἐπεθύμουν τόσον! . . .

Τὴν ὥραν δὲ ἀκριβῶς καθ' ἣν αἱ σκέψεις αὐτῆς διήρχοντο διὰ τῆς κομψῆς κεφαλῆς τῆς Μπεττίνας, ὁ Ἰωάννης μόνος ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τοῦ καθημένου πρὸ τοῦ γραφείου του καί ἔχων ὀγκώδη τόμον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς λυχνίας τοῦ, διεξήρχετο λαμβάνων σημειώσεις τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ στρατάρχου Τουρένου, διότι τὴν ἐπισύσαν ἐμελλε νὰ διδάξῃ τοὺς ὑπαξιωματικούς τοῦ συντάγματος, συνετῶς δὲ ποιῶν παρσεκεύαζε τὸ διδασχθόμενον μάθημα.

Ἀλλ' ἰδοὺ αἰφνὴς μετὰ τῶν σημειώσεων τοῦ παρετήρησε σχεδίον τι . . . Ὁ Ἰωάννης δὲν ἐσχεδιάζειν ἄσχημα. Εἰκὼν γυναικεῖα ἐλθοῦσα τίς οἶδε πῶς, εὗρεθῇ ὑπὸ τὴν γραφίδα του. Τί ἤθελε μετὰ τῶν σημειώσεων τῶν νικῶν τοῦ Τουρένου τὸ κομψὸν ἐκεῖνον προσωπάκι; Ἀλλὰ καί τίς ἦτο; . . . Ἡ κυρία Σκῶτ ἡ ἡ μὲς Πέρσιβαλ; . . . Πῶς νὰ τὸ πληροφορηθῇ; . . . διότι πολὺ ὠμοαῖζον πρὸς ἀλλήλας! . . . Καί ὁ Ἰωάννης μετὰ πολλῶν πόνων καί μόχθων ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ στρατάρχου Τουρένου.

Καί ὁ πατὴρ Κωνστάντιος κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἀκριβῶς ὥραν γονυκλινῆς πρὸ τοῦ καρύνου κλινιδίου του, ἐπεκαλεῖτο ἐξ ὅλης ψυχῆς τὴν θεῖαν ἀντίληψιν ὑπὲρ τῶν δύο γυναικῶν, ὧν ἕνεκα διήλθε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοσοῦτον εὐφροσύνης καί μακαρίως. Ἐδέετο τοῦ Ὑψίστου νὰ εὐλογῇ τὴν κυρίαν Σκῶτ ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῆς, καί νὰ ἐξαποστείλῃ σύζυγον τῇ μὲς Πέρσιβαλ κατὰ τὸν πόθον τῆς καρδίας της.

[Ἐπεται συνέχεια.]

Ἐγκρίτος καί πεπαιδευμένος Ἕλλην, ἐν Μαυροβουνίῳ διατρίβων, ἀποστέλλει πρὸς ἡμᾶς τὴν κατωτέρω δημοσιευμένην μετάφρασιν τῆς ἐν τῇ περιωνύμῳ ἐκείνῳ ῥῶμα εἰσαχθείσης νομοθεσίας ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Δανιὴλ, μετὰ τινων προεσχαγωγικῶν σημειώσεων περὶ τοῦ εἰσαγαγόντος αὐτὴν ἡγεμόνος καὶ τῶν κατοίκων ἐν γένει. Τὴν μετάφρασιν ταύτην δημοσιεύομεν εὐχαρίστως ὥς λίαν ἰδιαίτερον, καί ὥς ἀπεικονίζουσαν τὸν χαρακτήρα, τὰ αἰσθήματα καὶ τὸ ὄντως σπαρτιατικὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ ἐκείνου, περὶ οὗ τοσοῦτον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἔκαμε λόγον ἡ σύγχρονος ἱστορία.

Προεσχαγωγίαι.

Τὴν 23 Ἀπριλίου 1855 ὁ πρῶτος κοσμητὸς ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου Δανιὴλ, ὁ ἐν τῇ ἀποβίᾳ τοῦ Κεττάρου δολοφονηθεὶς τὸν Αὐγουστον τοῦ 1860, ἐδημοσίευσεν κώδικα τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου τῆς ἡγεμονίας. Ὁ νόμος οὗτος, ὅστις καθιεροῦ τὴν ἀπόλυτον μο-

Σ. τ. Δ.

ναρχίαν ὡς πρὸς τὸν ἡγεμόνα, τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν, τῶν ὑπαλλήλων, τοῦ κλήρου, τὰς πρὸς κύρωσιν τούτων ποινικὰς διατάξεις, τὸ οἰκογενειακόν, πραγματικόν καὶ κληρονομικόν δίκαιον, συντεταγμένους ἄνευ τάξεως καὶ ἐπισημονικῆς διαιρέσεως, εἶναι ὁ αὐστηρότερος τῶν νόμων, καθόσον γνωρίζω ἐκ τῶν νομικῶν μελετῶν μου. Ὁ σκοπὸς τοῦ νέου τούτου Λυκούργου ἦτο ἡ συγκέντρωσις τῆς ἐξουσίας, ἡ ἐξαφάνισις, διὰ τῆς ἀπειλῆς τῶν βράδισμων καὶ τῆς ἐσχάτης ποινῆς, τῶν ἐγκλημάτων, καὶ ἡ διατήρησις τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος πρὸς ἄμυναν τῆς πατρίδος.

Τὸ Μαυροβούνιον ἐκυβερνᾶτο μέχρι τοῦ Ὁκτωβρίου 1851 παρὰ τῶν Μητροπολιτῶν (Βλαδίκαια) — Ἡγεμόνων, ὁ τελευταῖος τῶν ὁποίων Πέτρος ὁ Β', ὁ ποιητῆς, θνήσκων, συνέστησε πρὸς τὸν λαὸν τοῦ διαδόχου τὸν εἰκοσιπενταετῆ ἀνεψιὸν τοῦ Δανιὴλ, εὐρισκόμενον τότε ἐν Ῥωσίᾳ. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βλαδίκαια Πέτρος ἀπειράθη ν' ἀμφισβητήσῃ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τοῦ Δανιὴλ, ἀλλ' οὗτος, ἐλθὼν ἐκ Ῥωσίας, καὶ ἐμφανισθεὶς εἰς τὸν λαόν, ἐγένετο δεκτὸς ὡς νόμιμος ἡγεμὼν, καὶ ἐγκατασταθεὶς, ἐξώρισε τὸν θεῖόν του καὶ τοὺς λοιποὺς ἀντιφρονούντας.

Ὁ Δανιὴλ δὲν ἔλαβε τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, καὶ ἐκλήθη νὰ κυβερνήσῃ τὸν τόπον εἰς τὰς πλείονας κρίσεις. Ἀφ' ἑνὸς ὁ μετὰ τῶν Ἀλβανῶν καὶ τῆς Τουρκίας βάρβαρος ἐκατέρωθεν πόλεμος ἐξηκολούθει πρὸ αἰώνων, εἰς δὲ τὰς ἐκ τούτου ἀνωμαλίας προσετίθεντο καὶ οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι μετὰ τῶν διαφόρων φυλῶν, τῶν χωρίων καὶ τῶν ἀτόμων, ἕνεκα τοῦ ἐθνικοῦ τῆς ἐκδικήσεως τοῦ αἵματος, μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦντος ἐν Ἀλβανίᾳ, αἱ δρώσεις, ἡ ληστεία, αἱ ἐπιδρομαὶ εἰς τὰς ὁμόρους χώρας, καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἡ κλοπὴ καὶ πάντα τὰ συναφῆ ἐγκλήματα. Οὕτε σκιά ὑπῆρχε τῆς Κεντρικῆς ἐξουσίας. Ὁ Δανιὴλ ἐσκέφθη, ὅτι πρὸς σωτηρίαν τοῦ τόπου εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀνυψώσῃ τὸ ἀξίωμα του, νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ἐξουσίαν, καταβάλλων τοὺς αὐτοκεφάλους ἀρχηγούς, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ κράτος του εὐνομούμενον, τὸν δὲ λαόν, εἰθισμένον νὰ σιδηροφορῇ, μάχεται καὶ ἐγκληματῇ νηπιύθεν, νὰ δαμάσῃ, ἐξημερώσῃ καὶ κυβερνήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ καθοδηγήσῃ εἰς τὴν τήρησιν τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐθελουσίας ὑπὲρ πατρίδος. Ὅθεν ἐδημοσίευσεν καὶ ἐξετέλεσεν αὐστηρῶς τὸν κώδικά του, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὰς περὶ κλοπῶν, ἀρπαγῶν, ἐκδικήσεων καὶ ἐπιδρομῶν διατάξεις, καὶ ἐπέτυχεν καθ' ὁλοκληρίαν τὸν ἐπιδιωχθέντα σκοπόν.

Ἐν Μαυροβούνιῳ σήμερον ὁ ἡγεμὼν εἶναι ἀπόλυτος μονάρχης ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ τόπος κυβερνᾶται δι' ὀλιγίστων ὑπαλλήλων, ἄνευ στρατοῦ ἢ χωροφυλακῆς, τηρῶν

τάξιν παραδειγματικὴν, τὰ ἦθη ἐν καιρῷ εἰρήνης εἶναι ἡμερώτατα, καὶ τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα ἀκμαῖον πάντοτε. Πάντες οἱ Μαυροβούνιοι εἶναι ἀξιώματικοὶ ἢ στρατιῶται τῶν ταγμάτων, οὐδ' ὁβολὸν ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνοντες, οὐδὲ τὴν τροφὴν ἐν ἐκστρατείᾳ. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ζῶντες ἐν ἄγρια ὄρῃ τοῦ Μαυροβουνίου, οὐδὲ ῥῆξιν μετὰ τῶν πολιτῶν εἶδον, οὐδὲ μεθύοντα τινὰ, οὐδὲ κλοπὴν ἐμαθον διαπραχθεῖσαν. Καὶ ὀπλοφοροῦσι μὲν πάντες, μὴδὲ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ἐξαιρουμένου, ἀλλ' ὁ ὀπλισμὸς τῶν χρησιμεύει ὡς στολισμός.

Πρὸ δεκαετίας ὁ Ῥώσος νομικὸς Βόζιτς ἀσχολεῖται εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ νέου κώδικος κατὰ τὰς νεωτέρας ἰδέας καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ Μαυροβουνίου, ἅπερ ἐμελέτησεν ἐπὶ τόπου, πρὶν δὲ δημοσιεῖσθαι οὗτος, ὑποτίθεται ἐν ἰσχύϊ ὁ κώδικς τοῦ Δανιὴλ, ὅστις ὅμως εἰς τὰς πλείστας διατάξεις του μένει ἐν ἀχρηστίᾳ ἢ ἐτροποποιήθη. Ἡ μονομαχία π. χ. ἀπηγορεύθη. Οἱ νόμοι περὶ κλοπῆς δὲν εἶναι ἤδη τοσοῦτον αὐστηροὶ ὡς καὶ οἱ περὶ φόνων, διότι οὐδὲ κλοπαὶ οὐδὲ δολοφοναὶ συμβαίνουναι. Τὰ ἐγκλήματα τῆς ἐσχάτης προδοσίας καὶ τῆς προδοσίας τῆς πατρίδος εἶναι ἀγνωστα. Τῆς ἐκδικήσεως τοῦ αἵματος, τῆς ἀπαγωγῆς, τῶν ἐμπρησμῶν οὐδ' ἔχνη περισσώθησαν. Οὐδεὶς Μαυροβούνιος παρυσιάζεται εἰς τὸ δικαστήριον ἤδη μὲ λίθον εἰς τὸν λαίμῳ, οὐδὲ δαπανᾷ τὴν περιουσίαν του εἰς τὰς οἰκογενειακὰς ἐορτὰς ἢ λύπας.

Τὰ ἔθιμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσχύουσιν ἤδη, καὶ ὁ κώδικς τοῦ Δανιὴλ ὑφίσταται ὡς περιέργον μᾶλλον ἱστορικὸν μνημεῖον, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸν καθιστῶμεν γνωστὸν εἰς τοὺς συμπολίτας ἡμῶν, τηρήσαντες τὴν τάξιν τοῦ πρωτοτύπου ἐν τῇ μεταφράσει.

24 Ἀπριλίου 1883. Ἐκ τοῦ Μαυροβουνίου.

Λ.

## ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΑΝΙΗΛ

Πάντες οἱ Μαυροβούνιοι καὶ Βερδιανοὶ εἰσὶν ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων. Ἡ τιμὴ, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλευθερία ἐκάστου εἰσὶν ἀπαραβίαστοι. Μόνον δικαστικὴ ἀπόφασις δύναται νὰ κρίνῃ περὶ τούτων. Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἡγεμόνος εἶναι ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον. Οὐδεὶς δύναται, δι' οἰονδήποτε λόγον, νὰ ἐπικρίνῃ τὰς πράξεις του ἢ νὰ προσβάλλῃ τὸ πρόσωπον ἢ τὸν χαρακτῆρά του. Ὁ παραβάτης τουφεκίζεται. Πᾶσαι αἱ περὶ θανάτου ἀποφάσεις δέον νὰ κυρῶνται παρὰ τοῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἔχει, ὡς ἀρχὸν, τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος. Οἱ δικασταὶ δέον νὰ ᾧσιν ἀμερόληπτοι, ν' ἀκροῶνται τῶν διαδίκων καὶ ν' ἀφίνωσιν εἰς ἕκαστον ἐλευθέραν τὴν υπεράσπισιν. Τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, αἵτινες θὰ καταχωρίζωνται εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον, δὲν